

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษานับเป็นรากฐานสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ กล่าวคือ เป็นกระบวนการอบรมบ่มนิสัยให้มนุษย์สามารถประพฤติปฏิบัติตนและประกอบอาชีพการงานอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม การศึกษาเป็นการกล่อมเกลாதองสังคม เพื่อเตรียมตัวให้มนุษย์มีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ เป้าหมายของการศึกษามีได้เพียงเพื่อประโยชน์ของมนุษย์แต่ละคนเท่านั้นแต่ยังเป็นการไปสู่สังคมที่เข้มแข็งและมีเอกภาพ อันเนื่องมาจากสมาชิกของสังคมมีคุณภาพและร่วมสร้างประโยชน์ให้กับสังคมที่ตนอาศัยอยู่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555, หน้า 4) การศึกษาจึงมีความสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ด้วยเหตุที่การศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อชีวิตมนุษย์และสังคม การบริหารงานวิชาการโรงเรียนจึงมีความสำคัญ เพราะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการเรียนการสอนที่สร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพตรงตามเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป

โดยที่การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนจะเกี่ยวข้องกับกรอบงานบริหารงานวิชาการ กฎกระทรวงศึกษาธิการ 2550 ประกอบด้วย 17 งาน คือ การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนใหม่มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธพร องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและ

สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 39-49)

ที่ผ่านมาการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนหลายคน เช่น สุขคะเสริม สิทธิเดช (2555, หน้า 96-97) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดแผนกศึกษาธิการ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการคือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านบรรยากาศในโรงเรียน นันทนา เทพิน (2556, หน้า 236) ได้ศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งพบว่าควรมีการประสานความร่วมมือกับบุคลากรทุกกลุ่มในโรงเรียน เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ประสบการณ์ มีความเข้าใจ และรับทราบถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา มีการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ และการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการให้มากยิ่งขึ้น เขมสมสร โข่งศรี (2557, หน้า 138) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการคือครูผู้สอน ผู้บริหาร ความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน ตามลำดับ ไชยา บัวชัยสิทธิ์ (2557, หน้า 209-210) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนควรช่วยเหลือ ส่งเสริม และจัดสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานให้ดีมีความเหมาะสม มอบหมายงานในปริมาณที่เหมาะสม และสร้างความพึงพอใจในด้านความรับผิดชอบ เงินค่าตอบแทนและผลประโยชน์เกื้อกูล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน การปกครอง บังคับบัญชา ความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การได้รับนิเทศปฏิบัติงาน การยอมรับนับถือ และนโยบายการบริการงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงาน

วิชาการให้มากยิ่งขึ้น ปอแก้ว อินตะยศ (2557, หน้า 607-609) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มดอยอินทนนท์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 โดยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการคือ ปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร และปัจจัยด้านพฤติกรรมของครูผู้สอน จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการที่นำเสนอข้างต้น จะเห็นได้ว่า ปัจจัยต่างๆ จะมีส่วนสัมพันธ์ และมีส่วนช่วยส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จึงน่าสนใจว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

ถึงแม้ว่างานวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะช่วยให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนซึ่งสรุปได้คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน บรรณารักษ์ ในโรงเรียนอาคราสถานที่ งบประมาณ ผู้ปกครองและชุมชน เงินค่าตอบแทนและผลประโยชน์เกี่ยวกฏ ความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน หากแต่ถ้า คุณภาพการศึกษาไม่ค่อยจะดีนัก สังเกตได้จากผลการทดสอบระดับชาติ และระดับนานาชาติ (คณะกรรมการการศึกษาเพื่อการพัฒนาสู่สังคม, 2554, หน้า 10) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เพราะทำให้ทราบถึงประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 หรือเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพให้ เป็นไปตามมาตรฐานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจุดหมายที่ยกระดับมาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ได้

ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เป็นสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาที่ครอบคลุม จังหวัดนครพนม และมุกดาหาร โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ประกอบด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษาใน จำนวนทั้งหมด 81 โรงเรียน (ราชกิจจานุเบกษา, 2553, หน้า 62-64) ซึ่งบริบทของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีการแบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1)ด้านวิชาการ 2)ด้านงบประมาณ 3)ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4)ด้านการบริหารทั่วไป จากการศึกษาข้อมูลพบว่ งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จเรื่องคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 กำลังประสบปัญหาคุณภาพ

การศึกษาที่ตกต่ำ จะสังเกตได้จากผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติ (O-Net) ปีการศึกษา 2558 พบว่า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติ (O-Net) แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ร้อยละ 41.82 ระดับประเทศ ร้อยละ 42.64 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ร้อยละ 44.72 ระดับประเทศ ร้อยละ 46.24 3) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ร้อยละ 28.52 ระดับประเทศ ร้อยละ 30.62 4) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ร้อยละ 30.21 ระดับประเทศ ร้อยละ 32.40 5) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ร้อยละ 35.68 ระดับประเทศ ร้อยละ 37.63) และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติ (O-Net แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ร้อยละ 45.37 ระดับประเทศ ร้อยละ 49.36 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ร้อยละ 38.64 ระดับประเทศ ร้อยละ 39.70 3) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ร้อยละ 21.39 ระดับประเทศ ร้อยละ 24.98 4) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ร้อยละ 23.63 ระดับประเทศ ร้อยละ 26.59 5) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ร้อยละ 32.04 ระดับประเทศ ร้อยละ 33.40

ซึ่งจากผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติ (O-Net) จะเห็นได้ว่าผลการทดสอบระดับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับชาติ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22, 2559, หน้า 55-75) ทั้งนี้โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ได้มีโครงการหลายโครงการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น จึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารวิชาการเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ

ดังนั้น ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่สอนที่โรงเรียนบ้านแพงพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มุ่งหวังว่าผลการวิจัยจะมีบทบาทสำคัญมากในการขับเคลื่อนเพื่อแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาที่ตกต่ำ เพิ่มศักยภาพของผู้เรียน เพื่อการศึกษาของไทยให้มีความเจริญก้าวหน้าบรรลุเป้าหมายของการศึกษา โดยมุ่งที่จะศึกษาปัจจัยการบริหารงานและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ว่ามีปัจจัยการบริหารงานใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอยู่ในระดับใด เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นข้อมูลย้อนกลับ ทั้งเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตาม พัฒนา ปรับปรุง แก้ไข การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนของตนให้เหมาะสม เพื่อการศึกษาของไทยให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาการวิจัยไว้ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับใด
2. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับใด
3. ปัจจัยการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน การปฏิบัติงานมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
4. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพการดำรง

ตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน มีความแตกต่างกันหรือไม่
อย่างไร

5. ปัจจัยการบริหารงานและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

6. ปัจจัยการบริหารงานใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

7. แนวทางการพัฒนาปัจจัยการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการ
บริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ
ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อปัจจัยการบริหารงาน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ
ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ
ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพการดำรง
ตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน ที่มีต่อปัจจัยการบริหารงาน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ
ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพการดำรง
ตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน ที่มีต่อประสิทธิผลการ
บริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารงานและประสิทธิผล
การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน ประธาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. เพื่อหาอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน ประธาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. เพื่อหาแนวทางพัฒนาปัจจัยการบริหารงานในโรงเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน แตกต่างกัน
4. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน แตกต่างกัน
5. ปัจจัยการบริหารงานกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กันในทางบวก

6. ปัจจัยการบริหารงานในโรงเรียน อย่างน้อย 1 ตัวมีอำนาจพยากรณ์ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 นำไปประกอบกระบวนการบริหารจัดการศึกษา อย่างมีระบบเป้าหมายเพื่อนำโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานและมีคุณภาพ
2. ผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศพื้นฐานสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต22 เพื่อประกอบการพิจารณาให้มีการสนับสนุนส่งเสริมการบริหารโรงเรียนต่อไป
3. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการนำปัจจัยการบริหารงานในโรงเรียน มาใช้ในการบริหารงานโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต อื่นๆ
4. เป็นข้อเสนอแนะให้โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต22 นำผลการวิจัยที่ได้ไป พิจารณาประกอบการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหาร
5. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางใน การวางแผนการจัดการศึกษา การให้ความช่วยเหลือแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานตามแนว ทางการบริหารและการจัดการศึกษาด้านการบริหารงาน วิชาการใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ให้มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยสังเคราะห์จาก มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2552) สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554, หน้า 51) งานวิจัยของ กษมาพร ทองเอื้อ (2555, หน้า 112-113) สุขะเสริม ลิทธิเดช (2555, หน้า 96-97) เขมสมสร โข่งศรี (2557, หน้า 138-139) ปอแก้ว อินตะยศ (2557, หน้า 607-609) พิกุล ไชยแสน (2557, หน้า 123-125) รัชดาพร ชื่นนุกข์ม (2557, หน้า 87-88) และวิรัตน์ พงษ์มิตร (2557, หน้า 119-121) ซึ่งสรุป ปัจจัยการบริหารงานวิชาการ 5 ด้านคือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านงบประมาณ และศึกษารอบงานบริหารงานวิชาการ กฎกระทรวงศึกษาธิการ 2550 (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 39-49) ประกอบด้วย 17 งาน คือ การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษ

2. ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,540 คน
จำแนกเป็น

- 2.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 167 คน
- 2.1.2 หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 81 คน
- 2.1.3 ครูผู้สอน จำนวน 2,211 คน
- 2.1.4 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 81 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2559 สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 2,540 คน ใช้การคำนวณจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า43) จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 47-48) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 359 คน จำแนกเป็น

- 2.2.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 65 คน
- 2.2.2 หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 65 คน
- 2.2.3 ครูผู้สอน จำนวน 164 คน
- 2.2.4 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 65 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ มี 3 ตัวแปร คือ

3.1.1 สถานภาพการดำรงตำแหน่ง จำแนกเป็น

- 3.1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน
- 3.1.1.2 ครูหัวหน้างานวิชาการ
- 3.1.1.3 ครูผู้สอน

3.1.1.4 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน

- 3.1.2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก
- 3.1.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง
- 3.1.2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.1.3 จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน

3.1.3.1 จังหวัดนครพนม

3.1.3.2 จังหวัดมุกดาหาร

3.2 ตัวแปรตาม มี 2 ตัวแปร ดังนี้

3.2.1 ปัจจัยการบริหารงาน 5 ด้านได้แก่

3.2.1.1 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

3.2.1.2 ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน

3.2.1.3 ปัจจัยด้านครูผู้สอน

3.2.1.4 ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน

3.2.1.5 ปัจจัยด้านงบประมาณ

3.2.2 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มี 17 งาน ประกอบด้วย

3.2.2.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น
การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

3.2.2.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

3.2.2.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

3.2.2.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

3.2.2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3.2.2.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผล
การเรียน

3.2.2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

3.2.2.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

3.2.2.9 การนิเทศการศึกษา

3.2.2.10 การแนะแนว

3.2.2.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน
การศึกษา

3.2.2.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

3.2.2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ
สถานศึกษาและองค์กรอื่น

3.2.2.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล
ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

3.2.2.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้าน
วิชาการของสถานศึกษา

3.2.2.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

3.2.2.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การทำวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ปัจจัยการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพต่อ
การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
โดยสังเคราะห์จาก มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552
สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2552) สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554,
หน้า 51) งานวิจัยของ กษมาพร ทองเอื้อ (2555, หน้า 112-113) สุขคะเสริม สิทธิเดช
(2555, หน้า 96-97) เขมสร โข่งศรี (2557, หน้า 138-139) ปอแก้ว อินตะยศ (2557,
หน้า 607-609) พิกุล ไชยแสน (2557, หน้า 123-125) รัชดาพร ชื่นนุกข์ม (2557, หน้า
87-88) และวีรัตน์ พงษ์มิตร (2557, หน้า 119-121) ซึ่งสรุป ปัจจัยการบริหารงานวิชาการ
5 ด้าน และประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียน 17 ด้าน (สำนักนโยบายและ
แผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 39-49)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความหมายของคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยเรื่องปัจจัยการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารงาน หมายถึง การดำเนินงาน หรือ การกระทำที่สนับสนุนการปฏิบัติงานในโรงเรียนซึ่งได้รับการพิจารณาว่าส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงาน

ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมการจัดบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน โรงเรียนให้เกิดความร่มรื่น เป็นสัดส่วนสวยงาม เชื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีปริมาณ และตรงตามมาตรฐาน อำนวยความสะดวกในการบริหารงานวิชาการ

1.2 ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีความรู้ มีความสามารถ มีภาวะผู้นำ มีคุณธรรมจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีเทคนิควิธีการบริหาร รวมทั้งการวัดและประเมินผลงาน มีทั้งเทคนิควิธีการ และทักษะการบริหารงาน การตัดสินใจ การวางแผน และการจัดการองค์การที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอน

1.3 ปัจจัยด้านครูผู้สอน หมายถึง การที่ครูผู้สอนแสดงออกถึงการเป็นผู้มีอุดมการณ์ของความเป็นครู ที่อยู่ในจิตสำนึก มีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดถือในจิตใจและการปฏิบัติตน เป็นบุคคลที่สามารถครองตน ครองคน และครองงาน มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน เป็นแบบอย่างให้นักเรียนและสังคม มีวิญญูณของความเป็นครูอย่างแท้จริง

1.4 ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน หมายถึง การที่ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน สนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วน ร่วมคิด ร่วมเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ ร่วมการเลือกสรร และร่วมดำเนินการในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน รักและหวงแหนสถานศึกษา มีความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและชุมชนอย่างสร้างสรรค์

1.5 ปัจจัยด้านงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพรวดเร็ว มีความคล่องตัวมากขึ้น และมุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการด้านงบประมาณให้กับสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม สามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ วัดปัจจัยการบริหารงาน ได้จากแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ผลการดำเนินงานวิชาการ โดยผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา มีคุณภาพและมาตรฐาน บรรลุเป้าหมายของการศึกษา มีการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดทั้ง มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในด้านการวางแผนงาน

วิชาการ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความรู้ทักษะที่จำเป็นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษา ศึกษาข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำมาเป็น ข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม

2.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ หมายถึง การวางแผนงานด้านวิชาการ โดยการรวบรวมข้อมูลและกำกับดูแล นิเทศและติดตาม เกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ วิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มุ่งเน้นการพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรมสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข มีการนิเทศติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก

ความสะดวกให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนเต็มตามศักยภาพ

2.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

หมายถึง การกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตร สถานศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา มีการประเมินผลการเรียน ทุกชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริม กรณีที่นักเรียนไม่ผ่านการประเมิน มีการพัฒนาเครื่องมือ ในการวัดและประเมินผล จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน ผลการเรียน

2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง

การกำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และ กระบวนการทำงานของครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วย กระบวนการวิจัย สนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง

การจัดให้มีแหล่ง เรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียง เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ของผู้เรียน ให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการ เรียนรู้ และมีการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมิน และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

2.9 การนิเทศการศึกษา หมายถึง

การสร้าง ความตระหนักให้แก่ครูและ ผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายใน การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการ บริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุด ต่อนักเรียนและตัวครูเอง จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทั่วถึง และต่อเนื่อง เป็นระบบและ กระบวนการ จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศ การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.10 การแนะแนว หมายถึง

การ จัดระบบงานและโครงสร้างองค์กร แนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน สร้างความตระหนักให้ ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

2.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และความต้องการของชุมชน ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก จัดทำรายงานคุณภาพ การศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปี

2.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ หมายถึง การจัด กระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน มีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิ ปัญญาและวิทยาการต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ให้มี การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและ องค์กรอื่น หมายถึง การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีต ประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน

2.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน สังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา

2.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ สถานศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ จัดทำ ตรวจสอบและประเมินผล นำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

2.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียน จัดทำ หนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบแบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การจัดทำมีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา หาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิต ใช้ และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ วัดประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ได้จากแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. สถานภาพการดำรงตำแหน่ง หมายถึง บทบาทที่ได้รับการคำสั่งให้ดำรงตำแหน่งหรือ ได้รับการแต่งตั้ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ได้รับ ตามบทบาทหน้าที่ แบ่งเป็น

3.1 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

3.2 หัวหน้างานวิชาการ หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับแต่งตั้งจากโรงเรียนให้ทำหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

3.3 ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับแต่งตั้งจากโรงเรียนให้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

3.4 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้ที่ได้รับการสรรหาและการเลือกประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ประกอบกับกฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ

วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

4. ขนาดของโรงเรียน หมายถึงการแบ่งขนาดสถานศึกษาประเภท กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางการคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา เพื่อรับรางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา 2554 โดยให้ับรวมนักเรียน ทั้งระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนมีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 500 คน

4.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนมีจำนวนนักเรียน 501-1,500 คน

4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนมีจำนวนนักเรียน 1,501 คน ขึ้นไป

5. จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน หมายถึง ที่ตั้งของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ดังนี้

5.1 จังหวัดนครพนม หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดนครพนม

5.2 จังหวัดมุกดาหาร หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดมุกดาหาร

6. แนวทางพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การเสนอแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ เป็นการนำผลการศึกษาที่พบว่า ปัจจัยการบริหารงานด้านใดด้านหนึ่งที่มีอำนาจพยากรณ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 22 โดยผู้วิจัยนำปัจจัยการบริหารงานที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญนำเสนอวิธีการพัฒนาปัจจัยดังกล่าว แล้วผู้วิจัยสรุปรวมและจัดกลุ่มนำเสนอเป็นรายชื่อ